

POSTANOWIENIE

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 17 lipca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.
przeciwko M.J. i M.J.1
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M.J. i M.J.1
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 4 lipca 2023 r., I AGa 67/22,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. nie obciąża pozwanych kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 4 lipca 2023 r., Sąd Apelacyjny w Krakowie, w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W. przeciwko M.J. i M.J.1, o zapłatę, na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 16 grudnia 2021 r., oddalił apelację (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 2, 3).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie pkt 1 i 2.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie

ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

7. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

8. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

9. W przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione wyżej wymienione przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący przedstawił następujące zagadnienie prawne: „czy art. 97 k.c. należy tak interpretować, iż mimo podniesionego przez kontrahenta (drugą stronę czynności z przedsiębiorcą - właścicielem przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 97 k.c.) zarzutu wadliwej reprezentacji przedsiębiorcy, przedsiębiorca ten może powoływać się na skuteczność zawartej z kontrahentem umowy wobec działania w jego lokalu osoby, w warunkach o których mowa w art. 97 k.c. (względnie czy Sąd może to ustalić z urzędu), niezależnie od przyjętej konstrukcji doktrynalnej instytucji przewidzianej w tym przepisie?”

Należy wskazać, iż artykuł 97 k.c. znajduje zastosowanie dopiero, gdy istnieją wątpliwości co do umocowania osoby czynnej w lokalu przedsiębiorstwa do dokonania określonej czynności. Z taką sytuacją mamy do czynienia, gdy brak jest jakichkolwiek lub jednoznacznych przesłanek wskazujących na istnienie lub brak umocowania osoby, o której mowa w art. 97 k.c. (postanowienie SN z 7 lutego 2024 r., I CSK 234/23). Zauważyć trzeba, że Sąd Apelacyjny wskazał, że „...po stronie pozwanych nie występowały żadne wątpliwości co do obowiązywania umowy. Ich stanowisko przyjęte w procesie dezawuuje brak wezwania Banku do potwierdzenia czynności dokonanych przez osoby rzekomo nieuprawnione.” Ponadto Sąd Apelacyjny skonstruował dłuższy wywód, w kontekście zarzutów apelacyjnych odnoszących się do art. 97 k.c., następującym stwierdzeniem: „... osoby kontraktujące z pozwanymi w imieniu Banku były do tych czynności upoważnione”.

W ocenie Sądu Najwyższego pozwani nie wykazali by przedstawiane zagadnienie były nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie. Nie uzasadnili również jak ich wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Wbrew przyjętej linii orzecniczej Sądu Najwyższego, tak przygotowany wniosek zmierza jedynie do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu. W takim tonie została przygotowana odpowiedź na skargę kasacyjną, a Sąd Najwyższy podziela wyrażoną tam argumentację.

Jednocześnie skarżący nie uzasadnili należycie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W tej części uzasadnienia nie

wykazano rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej oraz na czym rozbieżność ta polega (co wymagało przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych). Powołano się tylko na rozbieżne poglądy w doktrynie.

10. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.). Na podstawie art. 102 k.p.c., przy szczególnym uwzględnieniu opisanej w skardze kasacyjnej sytuacji majątkowej pozwanych, nie obciążono pozwanych kosztami postępowania kasacyjnego. Ponadto ocena stanowiska pozwanych wyrażanego w skardze kasacyjnej wskazuje, iż pozwani mieli subiektywne przekonanie o zasadności skargi kasacyjnej.

(R.N.)

[a.ł]